

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Házhoz hordva 80 fillér.

Vidékre postán 1.40 kor.

Egyes szám ára 2 fillér.

Megjelenik mindennap.

KOLOZSVÁRI HIRLAP

Egy négyszögcentiméternyi hirdetés ár 8 fillér. — Gyárosok, kereskedők és iparosok árkedezményben részesülnek.

Apró hirdetés 60 fillér.

Nyiltéri cikkek garmond sora után 40 fillér fizetendő.

FÜGGETLEN NAPILAP.

Főszerkesztő: **Dr. ÓVÁRI ELEMÉR.**Felelős szerkesztő: **CSOKONAI VITÉZ MIHÁLY.**

A gyermek teste és fejlődése.

Kolozsvár, nov. 28.

Minden kétségen kívül áll, hogy a gyermek fejlődésének módjai rendkívüli fontosságuk a jövő nemzedékre nézve. Mégis hogyan lehetséges, hogy oly keveset foglalkoznak tudományosan a gyermek szükségleteivel? Követendő példát nyújt e tekintetben Ttratz dr. a minap megjelent könyve: „A gyermek testé”-ről, melyben a gyermeki kor hibáit és előnyei objektív tudományos szempontból tárgyalja. Különösen a gyermek arcának szépségére fektet nagy súlyt. Szerinte az a gyermek szép, amelyiknek serdülőkor dacára arcvonásai már „egyéniség”-re vallanak. Ha elmondható az emberről általában; hogy a lélek az aze jellegében tükröződik, ugy kétszeresen áll ez a tétel a gyermekekre, hiszen az még nem rendelkezik azzal az önuralommal, hogy lelki állapotait elrejtse, ugy ezek az állapotok hiven mutatkoznak a gyermek arcán.

A gyermek növéseire vonatkozólag Stratz a hővetkező adatokat sorolja föl: Az újszülött átlag ötvencentiméter nagysága a fehér fajnál. A felnőtt ember körülbelül 170—180 centiméter nagysága. A fej a felnőttnél kétszer akkora, mint az újszülöttnél a felsőtest háromszor, a láb pedig ötször akkora.

A nevelésnek még a születés napán meg kell kezdődnie. Tisztaság, rendszeresség és gondosság a táplálkozásban, mindez fontos szerepet játszik és a szülőknek nem szabad késlekedniük azzal, hogy minden figyelmüket mindjárt a gyermekre központosítsák.

Általában azt szokás hinni, hogy „normális” ember lesz a legtöbb újszülöttnél. Pedig ellenkezőleg, a normális ember ritka. Igy például egy millió férfiú kö-

zül csak 295.000 éri el a 180 centiméternyi nagyságot, míg 705.000 a normális mértéken alul marad. Már a nagyságra nézve is csupán 30 százaléka az összes élő embereknek éri el a teljes kifejlődést.

Ez áll a fehér fajra. A mi az idegen fajokat illeti, a különbségnek csak a fejlődésnek már előrehaladott stádiumában állapítható meg. A japánoknál a növekedés már a 13-ik életévben befejeződik és az átlagos magasság huszcentiméterrel kisebb, mint a fehér fajnál. A csecsemők típusa az egész világon körülbelül ugyanaz.

Minél lassabban fejlődik a gyermek, természetesen a normális határokon belül, annál szebb és erősebb lesz. A fehér fajnál a nő körülbelül 24—28 éves korában áll testi és szellemi fejlődése tetőpontján; a színes fajoknál ellenben ebben a korban rendszerint már matrona. A leg-ritkább kivételek közé tartozik az a csodagyermek, amelyikből később még válhatik valami. A koraérettek többnyire hamarabb elsatnyulnak, mintsem virágzásuk tetőpontját elérnék. Másrészt tudvalevő, hogy csunya lányok csak azután lesznek szép asszonyokká, ha sokáig voltak már férjnél.

Stratz azt mondja, hogy a gyermek mintegy az a közös alap, melyből a nő és férfi kialakul. Szerinte a férfi hivatása az emberiség nemesítése, a nőé az emberiség fenntartása. Ebből nyilvánvaló, hogy melyiké a jelentősebb föladat.

A cigányok vallása.

Michalovits Gynla, aki brostír- adott ki a cigányügy rendelkezéséről, a kóbor népség vallásáról eként értekeztek:

— A cigány mindig olyan vallásának mondja magát, mint a „falu”, t. i. a falu, ahol éppen megszállt. Hogy a cigánynak valamely vallásfelekezethez tartozásá-

gát bizonyítani is lehetne, arra az ő élete semmi alapot nem nyújt, mert a valóságban vallási ritust egyáltalán be nem tart, nem ismer.

Nekünk, polgárosult embereknek, három alkalom kínálkozik az életben félreismerhetlenül kimutatni azt, hogy minő vallásfelekezethez tartozunk. Ha kereszteltőt tartunk, ha házasodunk s ha temetnek bennünket.

A cigány gyermekét megkeresztelheti ugyan, de csak azért, hogy a falu kegyesebb szívé lakói közt minél gazdagabb komát kapjon, aki majd a kereszteltőt kitarítja; sőt ugyanazon gyermekét többször is megkeresztelteti más-más faluban, más-más vallás szertartása szerint, amint jön, csak hogy a keresztkomák ajándékában, több-több mulatozásban részesülhessen. Házasságát csak a család — törzs tudja meg; no meg ők ketten. Halála mindent kiegyenlít; a falu ritusa szerint temetik el, vagy ha több vallásfelekezet lakja, aszerint, amint valamelyikhez tartozónak hazudja magát. Templom szerinte csak azért van, hogy annak tornya is legyen, amelynek irányában eligazodhassék; az iskola előtte teljesen ismeretlen célu intézmény. Ünnepeket szereti a cigány, mert akkor nem kell, sőt újabb nem is szabad dolgoznia, no meg azért is, mert az emberek ilyenkor könnyűre-tesebb szívűek, adakozóbbak iránta. Szóval a cigány életében nem lehet egyetlen momentumra sem találni, mely arra engedne következtetni, hogy a vallás igazi fogalmával birna, azt gyakorolná, vagy annak szükségét érezné. A „Devlát” is azért tartja, hogy veresse a rossz rajkót, meg — a csendőrt. Nem akadtam még cigányra, aki a Miatyánkot el tudta volna mondani. De jobb is, mert ha tudná, a kenyeret nem mindennapra, hanem legalább is minden hónapra kérné az Uristentől.

Valamelyes, a vadság őskorától a civilizáció felé közeledés mégis tapasztalható a magukat a görög (egyesült és nem egyesült) vallásuaknak mondó vándorcigányoknál. Ezek legalább tudnak keresztet vetni és nem mondják magukat soha más, mint görög valláson lévőeknek.

Mindez másként fog alakulni, persze idővel, akkor, ha majd a helyhez-kötés sikerül. Valamely vallásfelekezethez fognak simulni, annak szokásait maradandóbban

elsajátítani, ünnepeit, azok jelentőségét megismerni, talán valamelyest az iskola révén is, melynek padjaiba a cigányrajkót is bele kell kényszeríteni.

A háboru szörnyüségai.

Deutshenko Neminovits, a Ruksoje Slowo haditudósítója megragadóan írja le az utolsó csaták egyikének lefolyását: Az alattunk elterülő völgyből a sebesültek jajgatása és nyöszörgése hangzott föl. A kis fehér füstfelhők ezrei keresztelkedtek felette különböző irányban. A lövegek kellemes löpörgőzében véstjósuló lángnyelvek cikáztak. Szörnyü robogás hallatszott, aztán fentről a mélybe csapott le, mély lyukakat és gödröket ásva a földben, hol a gránátok fölrobbantak és fojtogató füstöt és porfelhőket szor- tak a levegőbe. A jalkiáltás és nyöszörgés eközben folyton növekedett, mintha nagyobb szörnyüség többé nem történhetett volna De mégis, rövid idő múlva a golyók újabb füttyölése. zugása, robogása, újabb jajszó kábitott el bennünket. Sokan a földre borultak. A lövegek fehér füstfelhők alakjában reptek ki az ágyukból. A harctér némely helyére, a lövegek záporosó gyanánt hullottak. Igy telt el egy egész nap, pillanatnyi szünet nélkül. Majd egy távoli kínai faluból egészen más hangok váltak ki és besevegyültek az általános mennydörgésbe. Ott ama faluba kozákok ordítottak, kínaiak jajgattak, lovak nyerítettek. Majd fekete pontok jelentek meg a dombon. Az irányt gyorsan kimérték és a golyók ismét zugtak. A japánok menekültek, noha nem tudták, hogy a lövegek honna hullnak rájuk. A magaslatokat folyton ágyuzták. Én teljesen elkábultam. Az ész azt sugta nekem, hogy emberek lemészárlása galádság és szívem mégis vad gyönyörrel követelte, hogy az ellenség közül minél többen hulljanak el.

A „Ruszkij Lisztek”-ben a következőket írja egy orosz tiszt: Fentschulinban mellettem halt meg egy kozák. Szó nélkül, panaszt nem hallatva rogyott össze. Arca megsápadt, kezei megszenvedtek. Amikor mintegy két óra múlva ráakadtak, két föltétlen halálos golyót találtak testében. Egyik a szívét furta át, a másik a homlokába hatolt. Mi sűrű sorban harcoltunk. A japánok szakadatlanul löttek ránk. Emberek és lovak

Uj üzlet!

Egy forintos uj áruház

Uj üzlet!

● KOLOZSVÁRT, KOSSUTH LAJOS-UTCA 3-IK SZÁM. ●

Minden diszmű, játék, háztartási cikkek, valamint összes fényüzési bijouterie árukból

már 30 fillértől egy forintig az összes áruk kaphatók.

Kiváló minőséggel számos látogatást kérve **Lakatos József, Kolozsvár.**

hullottak el mellettem. Azt hittem sose menekülök meg. De ez csak az első pillanatban volt így. Később már közönyös voltam s nem éreztem semmi halálfélelmet. Amikor a csatazajt halálos csönd váltotta fel, s az ellenség már elvonult, elfásultan néztek a holtakat és sebesülteket. Csak az az egyetlen ösztön van bennük, a megszázosodott élet ösztön. — É ek, élek, kiáltja mindenik.

A samatsei harcokban egy kozák altestébe szintén golyó furódott. Hordágyra fektették és társai a táborba vitték sápadtan, námán, szótlanul feküdt. A kozákok egy negyedórát vitték, aztán letették a hordágyat, hogy pihenjenek Nos, hogy vagy? Szomjazol-e? Kérdé a kozákok egyike a sebesülttől. Az illető fejét a kérdező felé fordította, kinyitotta szemét és haragosan nézett rá. Aztán szeme megint lassan lecsukódott. Arca megdermedt, megfakult és panasz, sohaj nélkül kiszendvedt. — Hogyan „meghalt”? A kozák megragadta a halott kezét, kissé meglökte és aztán így szolt: Bizony meghalt. Mozdulatlanul fekszik! — A másik kozák kihuzta zsebkezdőjét és a halott arcára bojtotta, testét a katona köpenyvel takarták le. A bajtársak aztán mélyen fölsohajtottak, levették sapkájukat és egy percig a felett gondolkodtak, hogy vessenek e keresztet? Az elhunyt buddhista volt, de azért előleges tanácskozás nélkül mind egyszerre keresztet vetettek, azután a hullát Sdimatsebe vitték. Sok embert látam hirtelen és gyorsan meghalni a kórházban, a csatatéren és a sebek bekötési helyén. A sebesültek sokáig nyöszörögtek és kinlódtak, de csak addig, míg az élet a halállal viaskodott. Mihelyt a halál közeledett, akinek megszűntek, az ember megnyugodott, lecsendesült és mindig békésen halt meg. A halott arcára mindig nyugalom rajzolódik.

Egy grönlandi dán irodalmi expedíció.

Mint Koppenhágából jelentik, az 1902. június 1-én utra kelt grönlandi dán irodalmi expedíció most tért vissza tanulmányutjából. Az expedíció tagjai voltak: Mylius-Erichsen dán író, Knud-Rasmussen egyetemi hallgató, egy született grönlandi, aki ismerte a grönlandi nyelvet, a közvetítő és tolmács szerepét töltötte be, gróf Moltke Harald festő és dr. Berthelsen orvos. Az expedíciót azonban az orvos némsokára otthagya és visszatért Dániába, őt követte a visszatérésben Moltke, aki súlyosan megbetegedett és kénytelen volt elmaradni az expedíciótól. A másik kettő végig kitartott, sőt az 1903. őszére tervezett visszatérést másfél évvel későbbre halasztották. Az expedíció rendkívül érdekes tapasztalatokat szerzett s olyan helyeken fordult mag Grönland legészakibb részén a York-foknál, ahol eddig egyik expedíció sem.

Legközelebb könyvben fogják kiadni tapasztalataikat, melyekből kopenhágai lapok nyomán a következőket ismertetjük:

Az expedíció tagjai tehetséges és igen fejlődésre képes fajnak mondják a grönlandit. Az idegent meglehetősen szívesen, bár észrevehetően tettetett udvariassággal fo-

gadják. Legérdekesebb típus a york-foki grönlandi, ez a legtávolabbra esik az európai civilizációtól és a legkritikább esetben van egyikének másikának alkalmá, hogy nemcsak európaival, de még a déli grönlandiakkal is érintkezzék. Éppen ezért az itt szervett tapasztalatok a legérdekesebbek. A york-foki eszkimók több nemiek. Az expedíciónak alkalmá volt meggyőződni, hogy asszonyaik igen féltékenyek egymásra férjükkel szemben s megtörtént, hogy egy asszony, kinek még két más vetélytársával kellett megosztani férjét, féltékenységi dühében vetélytársaival együtt férjét is kunyhótól löporral a levegőbe röpitette. De egy varázsló, a férj rokona, aki ott orvosi szerepet tölt be, bosszút esküdtött és a merénylő asszony eltorlaszolta magát kunyhójában, hogy kikerülje a megtorlást. Így maradt két napig minden élelem nélkül, remegve a halált, amikor a varázsló a kunyhó tetejére mászva, onnan lelőtte az asszonyt. A vérbosszu azonban ezzel nem elégedett meg. Az asszonynak egyetlen gyermekét kitétte a jégre s mikor látta, hogy nem fagy meg, egy jégsziklához kötötte, úgy, hogy szörnyet halt, mire összedarabolta a holttestet és kivéve a szívet, megette. Ezzel a vérbosszu teljesen ki lett elégitve. Pedig valójában az eszkimók nem kegyetlenek és r ttegnak, ha valami gyilkosságról hallanak. E vidéki eszkimóknak bizonyos kialakult vallási hitük is van. Egy titkos, láthatatlan, hogy mit tegyenek és mit nem. Hitük szerint a szorgalmas és bátor eszkimó a tulvilági élet jutalmában részesül és pedig gazdag vadászterületet kap. Aki az iratlan parancsok ellen vét, a tengerbe veti magát és aki önmaga nem látja be bűnét és hibáját és nem ítélkezik önmaga felett, mások hajtják végre rajta ezt. A büntetés e nemének az a magyarázata, hogy az eszkimó rettenet a víztől. Egyáltalán sohasem mosdik. A keresztény misszionáriusok alig tudnak valamire menni e néppel. S ami eredményt elérnek, az is csak kerülő uton történik. Ime egy példa: Egy nő minden vágya az volt, hogy gyermeke és pedig fia legyen. A gyermektelen nőt ugyanis az eszkimó hasznavehetetlen dolognak tartja és általános megvetésben van része. A misszionárius tudomást szerezve a nő kívánságáról, elment hozzá és azt mondta, hogy ha a keresztények Istenéhez imádkozik, az meghallgatja kérését és lesz gyermeke. A nő imádkozott míg csak ugyan lett egy gyermeke és pedig egy fia. A nő boldog volt és mert ezt a keresztények Istenének tulajdonította, az időtől keresztény is lett. A szülőknek a gyermekekhez való viszonya mindennél jobban mutatja az eszkimóknak kezdetleges kultuszát. Ha egy gyermeknek életre valósa és életképessége kétséges, megölik. Ezt rendszeren az apa végzi el és ha az anya sajátkezűleg teszi, akkor az olyan nagy erény és bátorság, a minek dicsérete messze terjed. Mindennapi dolog, hogy egy tizenhárom éves gyermek anyja emlőin él, mert másként nem tud még táplálkozni. Igen szeretik a társas életet és gyakran rendeznek ünnepeket, amelyen táncolnak, azaz nagy tömeg kiáltozásai mellett

mindaddig ugrálnak, amíg az izadáság át nem nedvesíti bőrruháikat. Aki hamarabb felhagy a táncal, az megsérti a házigazdát, aminek komoly következményei lehetnek. Az expedíció egy york-foki eszkimót is magával hozott. Az illető körülbelül 20 éves. Osarkának hívják és Grönland legészakibb részén született olyan törzsből, amelyből már alig élnek két százan. Osarka a legnagyobb esodálattal van eltelve az ő fehér barátjainak furesa hazája iránt. Különösen azt nem tudja megérteni, hogyan lehetséges, hogy míg náluk egy szánkót nyolc iramszarvas huz, Koppenhágában egyetlen „kutya” van csak befogva. „Kutya” alatt az eszkimó a lovat érti, mert Grönlandban a ló teljesen ismeretlen. Mikor sétálni akartak vele menni, alig lehetett kapacitálni. Elmondta, hogy attól fél, hogy az a sok ember és „kutya” az utcákra megöli. Ismeretköre csak az emberre és „kutyára” terjed ki. Minden egyéb idegen neki és kimondhatatlanul nevetségesnek látszik. Rendkívül kell rá vigyázni, mert nem igen tud megbarátkozni a szokatlan viszonyokkal és minduntalan szökni akar. Mikor egy lakásba bevezették, iszonyu félelem vatt rajta erőt és az ablakon keresztül ki-grott. Ez az expedíció tagjai kiadták az eszkimót falura egy pásztorhoz, aki hosszabb ideig lakott Grönlandba és ismeri az ottani nyelvet és aki Osarka minden kívánságát teljesíti. Egyszeri látásra megtanult fát vágni s azóta egyebet sem akar tenni, mint fát vágni. Az eszkimót tavaszig akarják Dániában tartani és akkor hazakisérik. A szegény Osarka már most örült hogy visszatérhet majd hazájába.

Hadi kutyák.

A kutyákat már az ókorban felhasználták hadi célokra s azóta az emberi élelmességnek ez a fajtája is a tökéletesedés felé közeledett. Ma már hivatásszerűen foglalkoznak hadi kutyák tenyésztésével, s az európai államok hadseregeinek egész szervezete van erre a célra. Leginkább az Aire-dak-Terrier nevű angol eb faj alkalmas a tenyésztésre, de a német juhászkutya is megállja helyét, ámbár nem oly tanulékony és megbízható, mint angol társa, melynél azonban nagyobb és szebb.

A jó hadi kutya erényei közé tartozik az intelligencia (már mennyire állati intelligenciáról szó lehet), a kitűnő hallás, a gyorsaság, élénk temperamentum és nagy kitartás. A tenyésztésnél tudvalevőleg nem csupán a külső formabeli tulajdonságok öröklődnek át, hanem a szellemi képességek és hajlamok is. Természetesen mindenekelőtt egészségeseknek és erősöknek kell lenniök a tenyészállatoknak, továbbá nem tulságosan véneknak. Ki kell egymást egészíteniök, azaz nem szabad ugyanazon hibáknak lenniök. Amiben az egyik hibás, abban a másiknak kitűnőnek kell bizonyulnia. Csak úgy remélhető, hogy az ivadék hasznavehető lesz.

Nem könnyű feladat egy hadi kutyát szabályszerűen kitanítani. Ehez nemcsak kutya, hanem első sorban jó idomító szükséges, a kinek a türelme és soha sem

lankadó kitartáson kívül nagy szellemi energiával is kell rendelkeznie.

Rendszerint a kutya hat hónapos korában lehet megkezdeni a »nevelést«, amihez főleg a korbács szükséges. A betanításnak arra kell irányulnia, hogy a kutyát föltétlen engedelmességre szoktassa, hogy az állat bizonyos jelekre tüstént reagáljon. Hadi célokra kivált két dologban használható föl a kutya. Először abban, hogy idegenek közeledését vagy jelenvoltát morgással (de nem ugatással) jelentse, másodsor pedig — s ez a hadi kutya legfontosabb hivatása — a hradásban. Meg kell szoktatni az állatot arra, hogy idegen kutyák után ne szaladjon, hanem a kitzűött utat sokszor falvakon és városokon keresztül a lehető leggyorsabban megtegye. Pompás uszónak és futónak kell lennie.

Érdekes, hogy a »végzett« kutyákról minősítési bizonyítványt állítanak ki a tenyésztők s a hadseregben való alkalmazásnál ez az iskolaszerűen klasszifikáló bizonyítvány a mértékadó.

A rendes hadi kutyákon kívül »egészségügyi« kutyákat is használnak a háboruban megsebesült katonák felkutatására. Ezeket harc idején kizárólag az egészségügyi katonai hatóságokhoz osztják be. Ilyetén az állatot humánus célokra is felhasználják.

HIREK.

Kolozsvár, nov. 28.

— **Orosz katonaszökevények föbelövése.** A mult hét végén Mordzejevben (Mizlovic közelében) orosz határőrök abban a pillanatban fogtak el hat oroszsidó katonaszökevényt, amint porosz földre akartak lépni. Nyolcz kozák őrizete alatt a szerencsétlen ifjakat tüstént a beudzini várba vitték. Mint most onnan jelentik, a haditörvényesség nyomában összeült és golyó általi hajálra ítélte a hat szökevényt. Az ítéletet haladéktalanul végrehajtották.

— **A ki nem lehet választó.** Egy kereskedő, akit elítéltek és akit büntetése háromnegyed részének kitöltése után föltételesen szabadon bocsátottak, fölbezzet a miatt, mert a központi választmány az 1874 XXXIII. t. k. 12. § ának 1. pontja alapján nem vette föl a választók névjegyzékébe. A Curia most ezt a határozatot megerősítette, azzal az indokolással, hogy a feltételesen szabadonbocsátás nem jelenti a büntetés tartamának megszüntét, hanem a szabadlábbon töltött idő a kiszabott szabadságvesztés idejéül tekintendő.

— **Zerge küzdélme sasokkal.** Fluhi svájci város lakói a napokban távcső segítségével megfigyelték egy zerge küzdelmét két sással. Egy zergenő a hegyoldalban legelt a város közelében, mikor hirtelen hatalmas sas csapott le és a nyájából egy fiatal állatot iparkodott megragadni. A vezér, egy öreg zergebak dühösen támadt a rablóra. A madár csőrével és karmaival védekezett az éles szarvak ellen. Mikor a sas a küzdélmeben kimerülni látszott, párja sietett segítségére és a zerge hátára iparkodott lecsapni. A nyáj többi állatai elmenekültek a sa-

soktól. de az elkeseredett küzdelmet egy magasabb helyről figyelték meg. A zerge rendkívüli ügyességgel védekezett és mindig lerázta magáról ellenségeit, akárhányszor rohanták is meg. A küzdelem vagy félórát tartott, mikor a sasok végül belátták tehetetlenségüket ilyen ellenséggel szemben. Fölrepültek a levegőbe és a magasból számtalanszor körülropták a harkét színhelyét. De a zerge emelt fővel állott és tekintetével követte a sasok minden mozdulatát, míg eltűntek. Aztan toza iramodott, hogy nyájával egyesüljön. A küzdelem hírére néhány zergevadász rögtön fölment a hegyre, hogy a harc színhelyét megtekintsék. A havon nagy vérnyomokat találtak. A kitépett zergeszőr és sastollak bizonyították, hogy a küzdelem milyen elkeseredettséggel folyt.

— **Egy briganti üzelmei.** Hogy a brigantik korszaka ne járjon le végleg, arról gondoskodik időről-időre Olaszország, ahol gazdag tápláló talaja van olyan gazzetteknek, aminőkkel esetleg csak az amerikai maffia vetemedhetik. De tudvalévő, hogy ennek, valamint a »Fekete kéz« nevű bandának is tulnyomó részt olaszok a tagjai. Ujabban, amint Nápolyból írják, egy Torno nevű briganti tartja rettegésben Dél-Olaszországban néhány faluját, amelynek központja Vigoló. Itt szokott fellépni a bandita, s a falut, a honnan e vadonba szakadt, valósággal végig pusztítja. Torno briganti szerepe csak egy félesztendőre nyulik vissza. Akkor még csöndes legénye volt Vigolónak, lelkében azonban annál mélyebb szenvedély dult, amelyet Arselino Mária, a falu egyik legszebb lánya iránt érzett. Mikor szerelmében csalódott, s a jómódu leány visszatámasztotta, Torno első dolga az volt, hogy agyonlőtte vetélytársát. Másnap eltűnt a faluból, de vele mentek bajtársai és — mintegy öt szálás legény — s megalapították a rablóbandát. Azóta valóságos rendőrcsapatok üldözik a veszedelmes olaszt, eddig minden eredmény nélkül. Célja az, ahogy egy a faluhoz intézett levelében kifejtette, hogy Arselino Mária elrabolja, mert nélküle nem tud élni. A leányt szülői kolostorba adták, így akarják megvédeni a rabló dühe ellen. A kolostort polgári ruhába bujtatott rendőrök őrzik. Torno még nem tudja, hogy hova tűnt el a leány, addig is a kisebb falukat rémitgeti, de bizonyos, hogy mihelyt megsejti hol van Mária, csapatával megostromolja a kolostort.

— **Nagy utcai botrány** volt ma, mint levelezőnk jelenti, Temesvár egyik főcúdjában, Egy Lázár Róza nevű cselédleány, akit egy rendőr részegség miatt be akart kísélni, rárohant a rendőrré, kihuzta a kardját s azzal több sebet ejtett rajta, majd a kard hüvelyét is lerántotta és szétörte, úgy hogy több rendőr segítségével sikerült csak megfékezni a dühöngő né-

bert. Az utcai botrány persze csődületet és riadalmat okozott.

— **Kuroki unoka öcsésének kalandja.** Párizsból írják: A napokban éjnek idején egy fiatal ember hangos énekszóval bandukolt végig végig az utcákon. Egy rendőr csendre intette, mire az ifju, ki kissé ittasnak látszott, gorombán válaszolt. Erre a rendőr a rendőr-állomásra kísérte. Kijozanodva sajnálatát fejezte ki magaviselete felett és így szolt:

— Japán ember vagyok, unoka-öcsse Kuroki tábormoknak. Nevem Oyama Yiszé. Azért jöttem Párisba, hogy vegytani ismereteimet tökéletesítssem. Jó fiu vagyok, mértékletesen élek, csak egy szer ittam többet az elégnél. Nagyon restellem a történeteket.

A rendőrség megszánta a bűnbánó japán ifjut és némi megintés után szabadon bocsátotta.

— **Joánovics testvérek fényképészeti, festészeti és fénykép-nagyítási műtermük** Mátyás királytér 32. (Szatmáry-ház.) Állandó fénykép-kiállítás a műterem kapu bejáratánál levő kirakatokban.

A női szépség elérésére és fentartására legkitünőbb és legbiztosabb a vegytiszta teljesen ártalmatlan **Biró dr. féle „Havasi gyopár Crème“.** Probatégely 70 fillér. Kapható Wolff gyógyszerárban Kolozsvár. 78. 6—0.

— **Fáy Sándor** akad. festőművész, ki legutóbb Dózsa alispán magas művészeti színvonalon álló képével aratott sikert városunkban, a legszerényebb feltételek mellett vállal magára olaj- és paszél festményt, valamint kréta-rajz megrendeléseket. — Régi festmények restaurálását is elvállalja. Lakik: *Széchenyi tér 41. szám* (alsó földszint)

SZÍNHÁZ.

Heti műsor.

Hétfő: Kis pajtás.

Kedd: A drótos tót.

Szerda: Először. A löcsei fehérasszony.

Csütörtök: Löcsei fehérasszony

Péntek: A löcsei fehérasszony.

Szombat: Fatinica.

Vasárnap d. u.: 5-ik ifjusági előadás. Vörösmarty emlékezetére: Csongor és Tünde.

Vasárnap este: A bajusz.

CSARNOK.

Hogyan szivja herceg Esterházy a havannait?

Az Esterházy majorátus urai mindig híresek voltak a gavallérságukról. Valahány őse van a mai herceg Esterházyaknak, mindannyi kiváló művesz volt a fényűzésnek és — a tékozlásnak. Tömérdek anekdota őrizi a híret ennek a gavallérságnak, amely bámulatot szer-

zett Londonban, nagy tiszteletet Szentpétervárott és szent főháborúval vegyes csodálkozást a taktikus német fővárosban az Esterházy név iránt. Egy külföldi lap most elmond egy előtünk eddig ismeretlen anekdotát herceg Esterházy Miklósról, aki tudvalevően 1894-ben halt meg kiváló fényűző berendezett bécsi palotájában.

A császári és királyi monarchiában — írja a Figaro — sok egyéb különlegesség között kiválóan érdekes típus a finánc. Ez az egyenruhás had élét célját látja abban, hogy kiszimatol minden titkot, ami dohánylevélbe csavarodik; mert hát az államnak nagy a haszna abból, amit a polgárok elfüstölnek és szemfüles kemekkel örökösök, hogy minden füst az államkassza gazdagodására karikázzék. Herceg Esterházy Miklós nagy gourmet volt minden élvezetben, tehát a szivarban is. Pazar dohányzó szobája mellett külön szivar-szobája is volt, ahol ezrivel sorakoztak ládáiban a drágábbnál-drágább havannák. Ha valami újféle szivart „fődöztek föl“ Havannában, arról a főúr nyomban értesült s kapott is belőle kosztólót. Történt egy napon, hogy a herceget valami külföldi szivarügynök ismét új szivar-fajtával kereste fel. Nagyszerű szivar-különlegesség volt ez és — méretelen drága. Valóságos kis dorond volt mindegyik szivar s külön gyártották valami európai nagy ur számára, annak a rendeléséből maradt fenn — mindössze 15.000 darab. A herceg megízlelte a szivart, pompásnak találta.

— Táviratozzon azonnal, — mondta az ügynöknek — megveszem mind a 15.000 darabot.

Körülbelül 5 korona volt az ára a szivar darabjának, vagy még több, de hát — bőven tellett a majorátus jövedelméből. A távirat elindult s néhány héttel később megérkezett a szivar. Miután átvérgődött a szállítmány a fináncok Scylla és Charibdis között s átessett a jegy-ökönynök, vámvizsgálat s egyéb irományok halmozásán, a diszes ládikák bevándoroltak a herceg szivartárába.

Vagy két hét mult ezután. A herceg küldözgetett a barátainak is néhány doboz szivart, az inasai is lopkodtak alighanem belőle — szóval történt, hogy a következő furcsa eset állott elő:

Egy napon fináncsapat állított be a hercegi palotába és kihallgatást kért a főúrtól. A herceg előzékenyen maga elé bocsátotta a kommissziót.

— Herceg ur — szolt a csapat vezetője — hivatalos minőségben háborgatjuk. Méltóztassék megengedni, hogy a legutóbb érkezett külföldi szivarszállítmányt felülvizsgáljuk.

— Nagyon szívesen megegyezem — felelte a herceg.

És utasította komornyikját, hogy a küldöttséget vezesse a szivar-szobába. A küldöttség kutató, számlált, bámult, végül a következő jelentéssel állt a herceg elé:

— Bocsánatot kérünk herceg urtól, de abból a 15.000 szivarból

10.000 darab hiányzik. Lehetetlen, hogy két hét alatt egymaga elszivarta volna ezt a rengeteg mennyiséget . . . A dolog annyiban komoly, mert a törvény szerint a külföldi szivart hozató egyén saját maga köteles a külföldi gyártmányt elszivni s abból másnak nem juttathat, hacsak nem akar szembe szállani a törvénnyel. Mi átvizsgáltunk mindent a szobában, de 10.000 darab szivar hiányzik. Méltóztassék hercegséged bennünket felvilágosítani arról, hova tette azokat?

A helyzet fatális volt, de az Esterházyak gavallérsága nem hiába híres, Miklós herceg kivágta magát. Válasz helyett intett az inasának:

— Hozz be egy pár dobozzal abból a szivarból!

Tél volt s a teremben nyitott kandalló tüze lángolt. . . A herceg, amikor az inas a néhány doboz szivart behozta, egyszerűen bedobta azokat a tűzbe!

— Lássák az urak, mit teszek a szivarjaimmal? — szolt mosolyogva a herceg. Szeretem, ha a szobámba finom havanna illatot érzek . . . Ezt csak nem tilthatja meg nekem a törvény?

A finánc-küldöttség meglepetten és megszeppenülten távozott. A szivarügy ei volt intézve.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Wesselényi Miklós-u. 7. sz.

Telephon szám 503.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Ma 1904. november 27-én:

Kis pajtás.

Vigjáték 4 felvonásban.

Kezdeté este 7 órakor.

Likört és Rumot

olcsón és gyorsan lehet házilag elkészíteni o o

Burger Frigyes

gyógyáru üzletében beszerezhető esszenciákból.

▲

● A világhírű ●

● müncheni sör ●

● Pechorr ●

● Bräu, ●

● Poharanként is kapható ●

● Deák Ferencz-u. 8. ●

— Tisztelettel: —

● PFERSCHI J. ●

▲

Telefon 462. Az Telefon 462.

„ORIENT“
szálloda, kávéház és étterem,

Kolossvárt,

Ferenc József-ut 12.

Olcsó tiszta szobák.
Valódi tisztán kezelt erdélyi borok.
Kitünő magyar konyha. Kőbányai sörök.
Házi étkezések. (Abonans) házon kívül is.
Vidéki beszállók részére meleg istálló.
Minden este jóhírű cigányzene

Fölülmulhatatlan az ujonnan megnyitott üzlet a **KALAPKIRÁLY**-hoz, hol állandóan a legutolsó divat szerinti kalapkülönlegességekben nagy választék van.

KOLOZSVÁR, Mátyás király-tér 17. sz.

Figyelembe!

Van szerencsém a n. é. közönséget tisztelettel arról értesíteni hogy Kolozsvárt a Mátyás- király téren

a régi Városház kapubejárát mellett a Réthi-féle **Férfi, fiú és gyermekruha készletet**

Csőtömög árverésen

megvettem, és tekintettel arra, hogy bolthelyiségem házbérszerződése

1903. december végével lejár

rendkívül olcsó áron eladom.

tisztelettel:

Fisch Géza.

Számos látogatást kér,

Egészségi szempontból a legjobb!

Csipő- és hasszorító

a gyomorra nyomást nem gyakorló legujabb női fűzők.

Készíti:
Rozenzweig E.
Kolozsvárt, Deák F.-u. 6. (Havas-ház).

A ki

cipőit elegáns és tartós karban szereti tartani,

csak is
GLOBIN

legfinomabb bőrtisztító szert használjon.

Egyedüli gyár:
ifj. Schuller Frigyes
részv.-társ. Eger i. B. Leipzig.

Dijmentes fölvétel a Báró Hirsch Mór-féle betegsegélyző-egyesületbe.

Magyarország eme legsolidabb önszegélyző és jótékonyági egyesülete, 15 éves fennállásának évfordulója alkalmából, 1904. november és december hónapok egész folyamán **INGYENES FÖLVÉTELEKET ESZKÖZÖL**, vagyis az ezen idő alatt belépő tagok fölvételi és okmánydíjakat nem fizetnek, tehát 6-8 K. megtakarítással léphetnek be az egyesületbe.

Hivatalnokok, kereskedők és iparosok részére egyaránt ajánlatos az egyesületbe való belépés, mert igen csekély havi díj ellenében, egész családjuk részére biztosítják az ingyenes orvosi kezelést, ingyen gyógyszereket, önmaguk részére a heti 10 K. betegsegélyt, elhalálozás esetére pedig a 600, 1200, avagy 2400 K. özvegy- és árvasegélyt és 40 K. sírköltséget.

Az egyesület tagjai 3 osztályba vétetnek fel, de minden osztályu törzstag egyenlően részesül az összes kedvezményekben, csupán a halálzási segélyösszeg nagysága különbö-

zik, t. i. az A. osztályban 2400 K., a B. osztályban 1200 K. és a C. osztályban 600 K.

Fizetendő tagsági díj: A. osztályban 6 K. B-ben 4 K. 10 f. és a C-ben 3 K. 10 f. havonként.

Magyarország jelentékenyebb városaiiban fiókirodái vannak és így a tagsági jog átköltözés esetén is fenntartható.

Kolozsvári fiókiroda: Emke-tér 3. sz., a hol a fölvétel iránt bármikor jelentkezhetni.

Az egyesület kolozsvári orvosai:

Dr. Tompa János, Dr. Pataky Jen és Dr. Rosenberger Mór.

Igen ajánlatos az egyesület cselédosztályába való belépés is, hol évi 4 K. csekély díj ellenében az egyesület viseli a megbetegedett és kórházba kerülő cseléd gyógyítási költségeit, amit törvény szerint 30 napig a cseléd tartó gazdának kell viselnie.

Közelebbi felvilágosítással és alapszabályival készséggel szolgál a Fiókiroda. Emke-tér 3. Telefon: 6.

Dr. Kádár János elnök.
Dávid Lajos egyl. titkár.

Szives tudomásul! A Simon és Lőrincz cég megnagyobbított Divat üzletükben Wesselényi M.-utca 15. a téli ujdonságok megérkeztek s raktáron nagy választékban a legjutányosabb árakban kaphatók: u. m. Cybelin, Ruha és Costume kelmék, Francia flanellek, Valerie, Tennis és Nouvoté barchettek. Blouse ujdonságok.

Szőrme gallér, Boa, Muff.

Női és Férfi fehéreneműek! Vásznak és chiffonok minden szélességben, Szőnyeg, Paplan, Matracz, Fügöny és ágyterítők, Téli alsó ruházat, stb. — Pontos és figyelmes kiszolgálás!

Őszi Albert

ékszerész és órás

Kolozsvár, Wesselényi M.-utca 2. sz.

Nagy választék arany, ezüst és drágakő ékszerekben, valamint a legjobb minőségű arany, ezüst, acél és nickel Sweitzi zsebórákban. Saját részemre készített és czéggemmel ellátott Sweitzi órákért 3 évi jótállást vállalok.

alkalmi névnapi és keresztelői ajándékok arany és ezüst tárgyak javítását, ék-kövek foglalását és órajavításokat a legjutányosabb árban felvállalok, órajavításokért egy évi jótállást vállal. Törött aranyat becserélek vagy a legmagasabb árban készpénzért beváltok.

Tisztelettel

Őszi Albert, aranyműves és órás.